

Na podlagi 84. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 - uradno prečiščeno besedilo, , 36/08, 58/09, 64/09 - popr., 65/09 - popr., 20/11, 40/12 - ZUJF, 57/12 - ZPCP-2D, , 47/15, 46/16, 49/16 - popr. in 25/17 - ZVaj) minister za izobraževanje, znanost in šport izdaja

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole

1. člen

V Pravilniku o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole (Uradni list RS, št. 57/07, 65/08, 99/10, 51/14, 64/15, 47/17) se 20. člen spremeni tako, da se glasi:

»20. člen (kuhar in dietni kuhar)

V osnovni šoli se za pripravo malic za 300 učencev sistemizira 1 delovno mesto kuharja ali dietnega kuharja, v šoli z večjim oziroma manjšim številom učencev pa v ustreznem deležu, vendar ne manj kot 0,25 delovnega mesta. Normativ za pripravo malic vključuje tudi pripravo dietnih malic.

Kuhar IV mora imeti srednjo poklicno izobrazbo.

Kuhar V mora imeti srednjo strokovno izobrazbo.

Dietni kuhar IV mora imeti srednjo poklicno izobrazbo in opravljenih najmanj 50 ur dodatnih izpopolnjevanj s področja priprave dietne prehrane.

Dietni kuhar V mora imeti:

- srednjo strokovno izobrazbo, če je bilo v izobraževalni program vključenih najmanj 50 ur s področja priprave dietne prehrane ali
- srednjo strokovno izobrazbo in opravljenih najmanj 50 ur dodatnih izpopolnjevanj s področja priprave dietne prehrane ali
- srednjo poklicno izobrazbo in priznano nacionalno poklicno kvalifikacijo dietni kuhar.«.

2. člen

V 43.a členu se črta besedilo »in ur dodatne strokovne pomoči za učence tujce«.

3. člen

Za 43.b členom se doda nov 43.c člen, ki se glasi:

»43.c člen

(dodatne ure slovenščine za učence tujce)

Za učence, katerih materni jezik ni slovenski (v nadaljnjem besedilu: učenci tujci), ob vključitvi v osnovno šolo v Republiki Sloveniji, šola v prvem letu organizira dodatne ure slovenščine.

Za učence tujce, ki se v šolo vključijo v prvem ocenjevalnem obdobju, se dodatne ure slovenščine dodelijo šoli v skladu z naslednjimi merili:

Skupina, število učencev	Število ur za celotno skupino
do 4	120
od 5 do 8	160
od 9 do 17	180

Za vse učence tujce, ki se v šolo vključijo v drugem ocenjevalnem obdobju, se v tekočem šolskem letu dodeli šoli 35 dodatnih ur slovenščine. Te učence lahko šola vključi v skupino tudi v naslednjem šolskem letu na podlagi meril iz prejšnjega odstavka.

Če se v šolo do konca meseca oktobra tekočega šolskega leta prvič vključi 9 ali več učencev tujcev, se lahko sistemizira delovno mesto strokovnega delavca v skladu z naslednjimi merili:

Število učencev	Delež delovnega mesta
9 do 17	0,25
18 do 26	0,50
27 do 35	0,75
36 do 44	1

V skupino učencev iz drugega in tretjega odstavka so lahko vključeni tudi učenci, katerih materni jezik je slovenski, in so se pred vključitvijo v osnovno šolo v Republiki Sloveniji izobraževali v tujini.

Vrednost ure in obseg sredstev za plačilo dodatnih ur slovenščine iz tega člena dvakrat letno s sklepom določi minister, pristojen za šolstvo.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

4. člen (uporaba)

Novi 20. člen pravilnika se začne uporabljati postopoma, in sicer tako, da se v obdobju od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2020 v osnovni šoli za pripravo malic sistemizira 1 delovno mesto kuharja ali dietnega kuharja za 350 učencev, od 1. januarja 2021 dalje pa za 300 učencev.

Četrty odstavek novega 43.c člena pravilnika se začne uporabljati 1. septembra 2020.

5. člen (veljavnost)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0070-41/2019
Ljubljana, dne 2. julija 2019
EVA 2019-3330-0031

dr. Jernej PIKALO
MINISTER ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

Obrazložitev

K 1. členu

S predlogom spremembe 20. člena Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole se niža normativ za kuharja za pripravo malic v osnovni šoli. Osnovne šole opozarjajo, da veljavni kadrovski normativ za pripravo ustreznih obrokov in varnega izvajanja diet, ne zadoščajo več. Tudi Nacionalni inštitut za javno zdravje tako v okviru strokovnega spremljanja šolske prehrane kot v okviru projekta Uživajmo v zdravju ugotavlja, da je normativ za sistemizacijo kuharja zastarel. Normativ namreč ni sledil novemu Zakonu o šolski prehrani, ki je uvedel obvezno pripravo dietnih malic ter obvezno upoštevanje Smernic za prehranjevanje v vzgojno-izobraževalnih zavodih. Te priporočajo drugačno sestavo jedilnikov, ki posledično zahtevajo več postopkov, ki v predhodno določenem normativu, nespremenjenem od leta 1992, niso bili zajeti (npr. vključevanje sadja in zelenjave v vsak obrok zahteva vsakodnevno pripravo svežega sadja in/ali zelenjave). V normativu tudi ni upoštevan ukrep evropske kmetijske politike »Šolska shema«, ki zahteva dodatne postopke, povezane z razdeljevanjem sadja in zelenjave ter mleka. Normativ tudi ni sledil spremembam zakonodaje s področja varne hrane (vključno z uvedbo HACCP sistema), javnega naročanja (vključno z novimi zahtevami zaradi uvedbe zelenega javnega naročanja in upoštevanja kratkih verig). Prav tako se občutno povečujejo zahteve zaradi obvezne priprave dietnih obrokov, ki zahtevajo še posebno skrb ter drugačne postopke kot pri običajnih obrokih.

S predlogom znižanja normativa se sledi ugotovitvam in opozorilom, obenem pa se normativ uskladi s Pravilnikom o normativih in standardih za izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov za otroke s posebnimi potrebami, ki določa, da se v osnovnih šolah, ki izvajajo te programe, sistemizira 1 delovno mesto kuharja za pripravo malic za 300 učencev. Normativ vključuje tudi pripravo dietnih obrokov, saj se potreba po pripravi tovrstnih obrokov lahko dnevno spremeni, šola pa je v skladu z Zakonom o šolski prehrani dolžna organizirati malico za vse učence.

Predlog spremembe pravilnika uvaša tudi delovno mesto dietnega kuharja. Rastejo namreč potrebe po pripravi obrokov na podlagi medicinsko indiciranih diet zaradi alergij, preobčutljivostnih reakcij na prehrano, motenj presnove in drugih kroničnih bolezni. Nekatere diete zahtevajo zamenjavo določenih živil v obroku, druge pa pripravo posebnega obroka v celoti. Nacionalni inštitut za javno zdravje je leta 2014 pripravil ekspertizo z naslovom Javnozdravstveni pogled na problematiko dietne obravnave otrok v sistemu organizirane šolske prehrane, s poudarkom na alergijah in preobčutljivostnih reakcijah na hrano. Ugotovljeno je bilo, da se alergije pri posameznikih pogosto pojavljajo v kombinacijah dveh, treh ali več alergenov hkrati. Ekspertiza tudi navaja, da je vzrok za alergije oziroma preobčutljivostne reakcije na hrano pri slovenskih predšolskih in šolskih otrocih prek 100 različnih vzrokov (alergenov). Zaradi potreb in zahtevnosti v zvezi s pripravo dietne prehrane je Kolektivna pogodba za dejavnost vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji razširila nabor delovnih mest z dietnim kuharjem. S spremembo Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole se omogoča sistemizacija novih delovnih mest v šoli.

V osnovnih šolah je trenutno na delovnem mestu kuhar zaposlenih okoli tri četrtine delavcev s srednjo poklicno izobrazbo in okoli četrtina delavcev s srednjo strokovno izobrazbo. V praksi imajo šole težave pri zaposlovanju, saj kuharjev s srednjo strokovno izobrazbo ne morejo zaposliti na delovno mesto, ki ustreza njihovi izobrazbi. Omenjena težava se bo še stopnjevala, saj se v zadnjih letih zmanjšuje vpis v srednje poklicno izobraževanje ustrezne smeri. Na šolah se že pogosto dogaja, da se zaradi nizkih plačnih razredov kuharja, prej omenjenih težav ter velike odgovornosti, ki jo na šoli predstavlja delovno mesto kuharja, na razpise ne javi noben kandidat.

Zato predlog pravilnika širi možnosti zaposlovanja, saj šolam omogoča, da po lastni presoji, potrebah in možnostih izbirajo ali bodo zaposlile kuharja IV, kuharja V, dietnega kuharja IV ali dietnega kuharja

V. Predlog pravilnika za vsako izmed navedenih delovnih mest opredeljuje tudi pogoje za zasedbo tega delovnega mesta (stopnja izobrazbe, dodatna izpopolnjevanja s področja priprave dietne prehrane ali ustrezna nacionalna poklicna kvalifikacija). Šole pa bodo na ustrezno delovno mesto v skladu s pogoji, opredeljenimi v pravilniku in glede na svoje potrebe lahko prezaposlile tudi že zaposlene delavce.

K 2. in 3. členu:

V pravilniku o normativih in standardih se podrobneje dodatno urejajo merila in kriteriji za dodeljevanje dodatnih ur slovenščine za učence tujce, ki se ob preselitvi v Republiko Slovenijo prvič vključijo v slovensko osnovno šolo. Dosedanja ureditev je omogočala tem učencem dodatne ure slovenščine v okviru dodatne strokovne pomoči, kar je določal 43.a člen. Pri izvajanju dodatnih ur slovenščine ne gre za dodatno strokovno pomoč, kot jo opredeljuje zakonodaja s področja otrok s posebnimi potrebami. Po novem govorimo o dodatnih urah slovenščine, kar je strokovno ustrežnejše poimenovanje, hkrati pa gre tudi za poenotenje terminologije z že obstoječimi normativi in standardi s področja otrok s posebnimi potrebami. Podrobnejši kriteriji in merila pa so bili določeni s sklepom ministra.

Na področju poučevanja učencev tujcev je potekalo več projektov, na podlagi katerih so nastale tudi strokovne podlage za določitev meril in kriterijev. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je v avgustu 2018 (po desetletju trajajočih različnih projektov na temo vključevanja priseljencev) v okviru projekta »Izzivi medkulturnega sobivanja« pridobilo dokument »Predlog programa dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja«, kjer so predlagane nekatere spremembe in dopolnitve zakonskih podlag s področij: začetnega učenja slovenščine, individualnega načrta aktivnosti kot dokumenta, ki prispeva k pripoznanju učenčevega predhodnega znanja in izkušenj, prilagoditev preverjanja in ocenjevanja znanja med šolskim letom, normativnih sprememb in kadrovskih zmožnosti za izvajanje uspešnega vključevanja otrok priseljencev v vzgojno-izobraževalnih zavodih. Dokument je tudi osnova za zakonodajne spremembe na tem področju. Kot že opredeljeno, dokument podrobneje opredeljuje model Začetnega pouk slovenščine v vrtcu, osnovni in srednji šoli.

Prav tako so v pripravi štirje učni načrti za začetni pouk slovenščine za predšolsko vzgojo ter prvo, drugo in tretje vzgojno-izobraževalno obdobje. Nastajajoči učni načrti pomenijo torej poskus približevanja pogojem učenja novega jezika, ki bi učencem priseljencem omogočili boljšo jezikovno in socialno vključenost v vzgojno-izobraževalni sistem in tudi priložnost, da se jih v praksi preizkusi, evalvira in v iskanju učinkovitejših možnosti dopolni in nadgradi.

Glede na že obstoječe strokovne podlage in navodilo Računskega sodišča po ureditvi te materije v podzakonskem aktu je ministrstvo v pravilniku dodalo nov 43.c člen.

Vsebina novega člena določa kriterije in merila za dodelitev dodatnih ur slovenščine za učence, katerih materni jezik ni slovenski (v nadaljnjem besedilu: učenci tujci) in se prvič vključijo v osnovno šolo v Republiki Sloveniji. Na podlagi teh meril in kriterijev šola organizira izvajanje dodatnih ur slovenščine za učence tujce, ki se v šolo vključijo v prvem ocenjevalnem obdobju. Za učence tujce, ki se v šolo prvič vključijo v drugem ocenjevalnem obdobju, se šoli v tekočem šolskem letu dodeli 35 ur. V prihodnjem šolskem lahko šola te učence vključi v skupino novih učencev tujcev, ki se prvič vključijo v osnovno šolo v RS v prvem ocenjevalnem obdobju.

Dodatne ure slovenščine za učence niso element za sistemizacijo, razen na šolah z večjim številom teh otrok, ki se v šolo vključijo prvo leto, s čimer sledimo želenim spremembam v Predlogu programa dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja. Določba ureja tudi normativ za sistemizacijo delovnega mesta strokovnega delavca, kar bo omogočilo učinkovitejše poučevanje ter lažje vključevanje učencev priseljencev v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem.

K 4. členu:

Sprememba pravilnika šolam omogoča zaposlovanje na novih delovnih mestih, katera morajo šole, glede na njihove potrebe in možnosti, oblikovati in ustrezno prilagoditi svoje akte o sistemizaciji delovnih mest. Za to je potrebno določeno časovno obdobje, ki ga prinaša zamik začetka uporabe pravilnika.

Z znižanjem normativa za sistemizacijo delovnega mesta kuharja in dietnega kuharja pripravo malic v osnovni šoli bodo šole lahko zaposlovale dodatne delavce. S postopnim nižanjem normativa bo šolam časovno omogočena ustrezna prilagoditev novemu normativu in zaposlitvi ustreznih kadrov glede na trenutno situacijo na trgu delovne sile.

Sistemizacija delovnih mest strokovnih delavcev, ki bodo izvajali dodatne ure slovenščine, je osnovana na »Predlogu programa dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnega in srednješolskega izobraževanja«. Navedeni predlog, ki ga pripravlja Zavod RS za šolstvo skupaj s Centrom za slovenščino, bo v času od uveljavitve pravilnika do uporabe sprejet na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje.